

Vertraagde maaglediging bij diabetes mellitus

Gastroparese

Een vertraagde maaglediging, gastroparese, is een complicatie die kan ontstaan bij patiënten met diabetes mellitus type I of II. De aandoening heeft zowel te maken met ons zenuwstelsel als met de hoogte van de bloedsuikers in ons lichaam. Deze folder geeft u inzicht over het ontstaan, de klachten, de diagnose en de behandeling van gastroparese.

Het autonome zenuwstelsel

Het autonome zenuwstelsel is het gedeelte van ons zenuwstelsel waar wij geen invloed op hebben. Het vervult vele belangrijke lichaamsfuncties zoals het verteren van voeding, onze hartslag en de bloeddruk. Elk orgaan in ons lichaam wordt aangestuurd door het autonome zenuwstelsel. De maag en de bloedsuikerspiegel geven bijvoorbeeld aan dat we honger hebben, waardoor we gaan eten.

Neuropathie

Neuropathie is een aandoening waarbij zenuwen beschadigd raken als gevolg van diabetes. Ongeveer 40 procent van de diabetespatiënten krijgt in meer of mindere mate te maken met neuropathie. Wat neuropathie precies veroorzaakt, is nog niet bewezen door de wetenschap. Ook roken, te veel alcohol, te veel verzadigd vet, onvoldoende beweging en overgewicht kunnen het zenuwstelsel negatief beïnvloeden.

Neuropathie kan in meerdere vormen voorkomen. Een van die vormen is autonome neuropathie en betekent vrij vertaald: stoornissen in het functioneren van zenuwen naar een of meerdere interne organen. Gastroparese valt hieronder.

Stoornissen in de maaglediging komen bij ongeveer 50 procent van de diabetespatiënten voor. Stoornissen in het darmkanaal komen bij 8 tot 22 procent van de patiënten voor.

De vertraging in maaglediging kan bij de inname van vast of vloeibaar voedsel verschillen, omdat het ene soort voedsel langer nodig heeft om te verteren dan het andere.

Gastroparese

Een normaal functionerende maag laat het voedsel voor 90 procent binnen 4 uur passeren. Als de passage langer duurt dan 4 uur is er sprake van een verstoorde maaglediging. Naast het voorkomen van autonome neuropathie, is een goede glucosetherapie belangrijk voor een normale maaglediging. Als de glucosewaarden in het bloed laag zijn, wordt de voeding sneller

opgenomen. Dit gebeurt ook bij gezonde mensen. Als de glucosewaarden in het bloed hoog zijn, wordt de voeding langzaam opgenomen. Dit zorgt voor een vertraagde maaglediging.

Om vast te stellen of u diabetische gastroparese heeft, kunnen er op indicatie verschillende onderzoeken plaatsvinden. Het kan voorkomen dat u een gastroscopie ondergaat, waarbij de arts met een camera in de maag kijkt. Ook kan uw arts voorstellen om de passagesnelheid van het voedsel in uw maagdarm kanaal te onderzoeken via een röntgenonderzoek.

Klachten

Sommige patiënten ervaren geen klachten van gastroparese. Anderen hebben last van misselijkheid, braken en hebben snel een vol gevoel. Anorexie (geen eetlust hebben) komt ook voor als klacht. Sommige patiënten hebben last van nachtelijke diarree, verstopping en zijn incontinent voor ontlasting.

Doordat de doortocht van het voedsel vertraagd is, is de opname van de koolhydraten uit de voeding ook vertraagd. Dit heeft als effect dat de glucose die vanuit de darm wordt opgenomen langzamer dan normaal in het bloed komt. Gastroparese zorgt ervoor dat de diabetespatiënt een moeilijke insulinetherapie heeft, omdat de insuline vaak eerder in het bloed is dan de glucose. Dit zorgt voor een hypoglycemie en slecht ingestelde bloedsuikers. Een aantal van de klachten hebben een groot effect op de kwaliteit van leven, omdat de patiënt zich op meerdere fronten onzeker voelt.

Als de voeding door gastroparese te lang in de maag blijft zitten, is er kans op bacteriële overgroei, wat nadelig effect heeft op de gezondheid. Ook bestaat de kans dat de voeding gaat klonteren en kan zorgen voor gevaarlijke obstructies in het maag-darmkanaal.

Therapie

Het voorkomen van autonome neuropathie kan worden gerealiseerd door samen met de diëtist en de diabetesverpleegkundige uw bloedsuikerspiegel zo goed mogelijk in te stellen. Daarmee is het mogelijk om gastroparese te voorkomen.

Als u al klachten ervaart met betrekking tot gastroparese, kunt u rekening houden met de volgende praktische tips:

- Eet regelmatig kleine maaltijden, zodat de maag niet in een keer te veel hoeft te verwerken.
- Vermijd vette voedingsmiddelen omdat deze de maaglediging vertragen, hierbij kunt u denken aan verschillende fastfood producten.

- Pas op met vezelrijke voeding. Vezels zijn stoffen die niet verteerd kunnen worden. Het maagdarm stelsel heeft meer tijd nodig om deze stoffen te verwerken en dat kan de passage vertragen.

U kunt met uw diabetesverpleegkundige overleggen om de maaltijdgebonden insulinebolus later dan gebruikelijk toe te dienen.

Als gastroparese ernstige vormen aanneemt, is het verstandig over te gaan op meer vloeibaar en gepureerd voedsel. In sommige, heel ernstige gevallen waarbij geen enkele therapie helpt, is het nodig om een sonde aan te leggen die uitkomt in de dunne darm om de maag te vermijden.

Naast deze tips zijn er ook verschillende soorten medicatie die kunnen helpen. Er bestaan medicijnen die invloed hebben op het zenuwstelsel om de werking van het maag-darmkanaal te versnellen. Daarnaast is er medicatie te verkrijgen die de misselijkheid en het braken reduceren.

De verschillende therapieën kunt u zowel met uw arts, diabetesverpleegkundige als diëtist bespreken.

Meer informatie

Mocht u na het lezen van deze folder nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met uw behandelend diëtist of diabetesverpleegkundige van het Maasziekenhuis.

De diëtist is bereikbaar op telefoonnummer 0485-84 52 26.

De diabetesverpleegkundige houdt maandag t/m vrijdag telefonisch spreekuur van 8.30-9.00 uur en is dan bereikbaar op telefoonnummer 0485-84 52 28 of 0485-84 52 29. Na 9.00 uur wordt u doorgeschakeld met de balie van Interne Geneeskunde:

- Voor het verzetten van afspraken
- Voor het inplannen van een belafpraak
- Voor spoedvragen wordt overlegd met de diabetesverpleegkundige of met de internist

Ook kunt u per e-mail contact met ons opnemen:
diabeteszorg@pantein.nl